

2. Roskva Koritzinsky: Fra den anden side

Novellen er fra 2018 og indgår i novellesamlingen Jeg har endnu ikke set verden. Roskva Koritzinsky (f. 1989), norsk forfatter.

Nitten år gammel gik jeg på Balletakademiet i Stockholm. Det var på det tidspunkt man begyndte at tvivle på om Sture Bergwall¹ virkelig havde begået de drab han var blevet dømt for. Tv-journalister fulgte ham fra det ene gerningssted til det andet. Han gik forvirret rundt om sig selv med opspilede øjne bag de store brille-
5 glas og lignede mest et døende kæmpeinsekt uden orienteringssans eller flyveevne. På skolen snakkede man om Bergwall i pauserne, i dansesalene med benene oppe på barren eller liggende på gulvet under udstrækningen. Når pianisten satte sig på klaverbænken blev vi tavse. Jeg kan huske at jeg stod længe foran spejlet om morgenen uden at foretage mig noget særligt. Det var en lang og kold vinter.
10 Jeg var urolig og jeg kedede mig. I Stockholms gader var luften skarp og klar, i dansesalene lugtede der intimt og lidenskabsløst af sved og gummi. Jeg tænkte på bordeller og sygehuse; det var nok den vinter jeg forstod at jeg ikke ville blive danser alligevel.

Om eftermiddagen læste jeg fransk litteratur. Bøgerne var meget tynde. Jeg gik
15 ikke så meget op i hvad der stod; jeg kunne lide melodien i sætningerne, den gjorde mig rolig. Om aftenen gik jeg op til Skinnarviksberget², jeg havde vanter på hænderne og en strikhue trukket godt ned over ørerne. Det var bidende koldt og gaderne var mennesketomme. På toppen af bjerget stod jeg og kiggede ned mod byen uden at længes hjem.

20 Hun dukkede op en eftermiddag. Vi var begyndt at øve til den årlige juleforestilling og slap ikke ud før mørket pressede hårdt mod vinduerne i dansesalen. Mørket fik mig til at tænke på udforskede dybhavsområder; jeg plejede at gå hurtigt hjem mens jeg forsøgte at holde vejret.

Hun stod i døråbningen ind til dansesalen med armene over kors og så på os.
25 Ansigtet var udtryksløst. Det udslåede hår hang løst ned over skuldrene på rulamsjakken. Idet musikken stilnede af, gik hun et skridt ind i rummet. Læreren vendte sig mod hende og slog ud med armene.

Erika!

30 *E-riiika*. Det lød som en åbenbaring. Hun gik hen til pigen, lagde en hånd på begge hendes skuldre og viste hende frem for os som et luksuriøst stykke tøj.

Erika smilede ikke. Der var noget afvisende over hendes fremtoning, en sammenbidt ligegyldighed, jeg forstod instinktivt at hun var sådan en som forblev tavs i et skænderi, som observerede modstanderens vrede bygge sig op og stilne af uden at sige et pip. Hun havde ikke noget at forsvare. Hun tog jakken af og hængte
35 den over en stol. Hun bandt snørebandene op. Hun lod ikke til at bekymre sig om at vi stod tavse og fulgte med i alt hvad hun gjorde. Hun rettede sig op, tog en

¹ *Sture Bergwall*: (f. 1950), svensk mand (også kendt som Thomas Quick), der omkring årtusindskiftet under terapeutiske sessioner tilstod en række mord. Han blev kendt skyldig for otte af disse mord, men senere frikendt i alle sager på grund af den tvivl, der blev rejst angående de omstændigheder, som hans tilståelser var blevet givet under.

² *Skinnarviksberget*: det højeste punkt i det centrale Stockholm.

hårelastik fra håndleddet og satte det blegrøde hår op i en knold. Så gik hun med lange skridt hen til hjørnet af rummet og begyndte at varme op, hele tiden med blikket fæstet på sig selv i spejlet.

40 Jeg vil ikke beskrive hvordan hun dansede. Lad os bare sige at det blev tydeligt hvorfor vores instruktør havde bedt hende om at komme og vise os hvordan det skulle gøres. Men jeg må sige noget om hendes ansigt. Jeg har aldrig set nogen danse med sådan et ansigt. Det kunne ikke læres, det var en del af hendes væsen, det var hverken mere enkelt eller kompliceret end som så. Det gjorde mig bedrø-
45 vet, men også håbefuldt. Måske betød det at jeg også havde noget i mig som var ubeskriveligt og dermed umisteligt. Noget som jeg ikke kendte til, og som ingen kunne tage fra mig.

Jeg så hende igen et par dage senere. Det var om morgenen og jeg var på vej til skolen. En kold vind blæste gennem gaderne og jeg gik med blikket fæstet på bro-
50 stenene. Noget fik mig til at se op, og der var hun, bag ruden i en passerende bus. Igen blev jeg fyldt af en følelse af at hun ikke var helt menneskelig. Hun så lige frem for sig og lod ikke til at registrere sine medpassagerer eller bybilledet uden for vinduet. Hun *var* der bare. Som en dukke, eller et gammelt fotografi i en collage.

Det der skete bagefter forstår jeg ikke rigtigt: Jeg vendte om og gik hjem. Jeg
55 låste mig ind på mit lejede værelse og lagde mig på sengen. Billeder flammede op og brændte ud foran mine øjne, og fra asken blomstrede nye billeder frem. Det var hendes ansigt, hendes hænder på bordet, håret som faldt ned over panden. Jeg må have ligget sådan i flere timer og set på de billeder, uden tanke for hvad jeg skulle gøre med dem eller hvad de betød, men hør her: Der lå et forladt hus i den gade
60 hvor jeg voksede op, og dengang Bea og jeg kravlede ind af et af vinduerne og forsigtigt gik gennem rummene, der er en lighed her, mellem Erika og det hus, begge steder tilsyneladende forladt, stemningen i det efterladte, ligesom når sjælen først har forladt et rum, forladt en have, forladt en krop, først da viser det sig for en. Man kan spørge hvad man skal med det. De tilvoksede bede, spejlet på kommoden
65 uden ansigt, øjnene uden tanke, uden følelse. Måske er der noget makabert i mennesket, et behov for at fylde disse døde ting med ens egen ånd. Nej. Haven og kroppen og rummene. Det var ikke mig selv jeg ledte efter der, og heller ikke mig selv jeg fandt. Det var noget andet. Jeg troede ikke på Gud, alligevel kunne jeg mærke at der fandtes en mur i verden og når jeg lukkede øjnene og lagde kinden
70 ind til den, hørte jeg dæmpede lyde fra den anden side.

Det blev advent, julen nærmede sig. Dagen før forestillingen forstrakte jeg en sene i låret. Jeg kunne ikke danse. Jeg sad på forreste række og spiste appelsiner og registrerede kun lige at en familie satte sig på de ledige pladser ved siden af mig. En kvindestemme fremkvidrede en ordre til sønnen som løb uroligt rundt
75 mellem stolerækkerne. Jeg kiggede uinteressert op. Det isede i mig da jeg så at det var Erika. Hendes kinder var røde af ophidselse, hun gravede i tasken og trak et lille sovedyr op som hun lokkede sønnen hen til sig med. Han kunne ikke være mere end to år. Ved siden af Erika, nærmest mig, sad en helt almindelig mand med armen rundt om hendes stoleryg. Efter at have beroliget sin søn og trukket ham op
80 på skødet, vendte Erika sig mod manden og strøg ham hurtigt over kinden. Samtidig fik hun øje på mig. Hun smilede.

Skal du ikke være med i forestillingen? spurgte hun.

For bare et øjeblik siden ville tanken om Erikas blik, hendes stemme, have gjort mig ør af lykke. Nu følte jeg mig snydt.

⁸⁵ Jeg har forstrakt en sene, svarede jeg.

Hun nikkede langsomt, så smilede hun igen, før hun igen vendte sin opmærksomhed mod sønnen.

Forestillingen begyndte. Jeg vidste at den var smukt koreograferet, danserne havde talent, men alligevel... Jeg så kun skeletter. Jeg så ryk i sener og muskler,
⁹⁰ tåspidser som faldt tungt mod gulvet, blå mærker på albuer og knæ, der var arbejdet som lå gemt bag alt det smukke, det konkrete under alt det magiske. Der var kropsarbejdet, skønhedsarbejdet, kærlighedsarbejdet, jeg følte mig svimmel.

Den nat sov jeg uroligt.

Jeg drømte at jeg gik og gik mod et højt fjeld i horisonten. Fjeldet var dækket af
⁹⁵ et skylag, men da skyerne opløstes var fjeldet væk, og det eneste som var tilbage var mig selv og de andre mennesker på vejen.

Jeg havde aldrig følt mig så ensom.

Og så blev det forår.

Sture Bergwall blev frikendt og jeg tog hjem til mit lejede værelse og pakkede
¹⁰⁰ mine ting. Jeg låste døren. Jeg tog fra Stockholm i den tro at jeg ville komme tilbage til efteråret, men det gjorde jeg ikke.